Hjalmar Strömerskolan

Hjalmar Strömerskolan

Kvalitetsredovisning

Kommunal vuxenutbildning

2024

Heidi Sundelin
Biträdande rektor
Februari 2025

Innehåll

Inledning 1
Kommunal vuxenutbildning i Strömsunds kommun, Lärcentrum 2
Kunskaper, bedömning och betyg 7
Övergripande kommentar angående studieavbrott inom samtliga utbildningsformer 15
Stöd och extra anpassningar för elever 15
Utbildningsval, arbete och samhällsliv 17
Studie- och yrkesvägledning 17
Samverkan med övriga aktörer 19
Normer och värden 21
Elevernas ansvar och inflytande 21
Trygghet och studiero 22
Resultat för årets mål 24
Kommande läsårs mål 28
Skolchefens kommentar 31

Inledning

Den kommunala vuxenutbildningen (komvux) i Strömsunds Kommun erbjuder utbildning på grundläggande och gymnasial nivå, som anpassad utbildning på grundläggande och gymnasial nivå samt som svenska för invandrare (SFI). Den enskildes behov och förutsättningar är utgångspunkten när det gäller utbildning för vuxna. Vid komvux kan man komplettera sin utbildning om man saknar eller har ofullständig gymnasieutbildning för att på så vis få behörighet till högre studier. Det finns också möjlighet att genom så kallad prövning höja sitt meritvärde.

Komvux erbjuder även yrkesutbildningar. Vuxenutbildning kan läsas via vuxenutbildningen i Strömsund Kommun samt via externa utbildningsanordnare, då oftast i närliggande kommuner.

Den föreliggande kvalitetsredovisningen presenterar verksamhetens kvalitetsarbete och är en del i kommunens övergripande kvalitetsarbete. Arbetet utgår från skollag och läroplan för vuxenutbildning. Kvalitetsarbetet som bedrivs på skolan följer Skolverkets riktlinjer när det gäller ett systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet och delas upp i delmål för läsåret och långsiktiga mål. Utbildningen skall kontinuerligt planeras, analyseras och förbättras under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Kvalitetsarbetet ska dokumenteras och vara systematiskt.

Vuxenutbildningens arbete med kvalitetsredovisningen möjliggör och ligger till grund för uppföljning, utvärdering, reflektion och fortsatt kvalitetsutveckling för vuxenutbildningens uppdrag, mål och riktlinjer.

Kommunal vuxenutbildning i Strömsunds kommun, Lärcentrum

Lärcentrum är navet i all vuxenutbildning inom Strömsunds kommun och här samlas all utbildning som vänder sig till vuxna. Lärcentrums huvuduppgifter är att vara en mötesplats för vuxnas lärande i kommunen, en mäklare av utbildning som svarar mot arbetslivets och individens behov av kompetens och en motor för lokal och regional utveckling bland annat genom kompetensförsörjning och utveckling av nya utbildningar för en föränderlig arbetsmarknad.

Lärcentrum erbjuder studie- och yrkesvägledning, studieplatser, studiecoach samt annat stöd som kan underlätta för de studerande och ge dem bättre möjlighet att fullfölja sina studier. Lärcentrum erbjuder även möjlighet för studerande att i Lärcentrums lokaler genomföra tentamen.

Kommunförbundet Jämtland Härjedalen bildades 2022 och det tidigare samverkansavtalet mellan Lärcentrum i regionen sades upp. En förändring som också skedde under 2023 var att koordinatortjänsten inom den regionala samverkan drogs in. Samverkan har trots detta fortsatt och ett nytt primärt samarbetsavtal har tecknats under 2024 med samtliga kommuner inom kommunförbundet. Det har gjorts i enlighet med skollagen som började gälla den 1 juli 2023 och innefattar ”Planering och dimensionering av gymnasial utbildning för bättre kompetensförsörjning”.

Lagen ställer nya krav på kommunerna att samverka med andra kommuner. ”Huvudmän inom avtalsområdet behöver väga in både elevernas efterfrågan och arbetsmarknadens behov när de planerar och erbjuder yrkesutbildning i gymnasieskolan och komvux” samt att ”avtalet ger möjlighet att fritt söka till de yrkesutbildningar inom komvux som erbjuds i det primära samverkansområdet som de sökande är hemmahörande i” (Skolverket). Detta innebär bland annat att prioriteringsordningen vid urval utgår från det primära avtalsområdet och inte utifrån kommunens egen prioriteringsordning. Lagen gäller från och med 2025.

Utöver de delar som är direkt kopplade till planering, dimensionering och genomförande av sammanhållna yrkesutbildningar och yrkesämnen så vill avtalets parter även samverka i andra områden som stärker den gemensamma förmågan att erbjuda en högkvalititativ och relevant vuxenutbildning i länet. Det kan till exempel handla om:

- Gemensamma jobb- och utbildningsmässor.
- Gemensam kompetensutveckling.
- Kollegiala nätverk.
- Omvärldsbevakning och andra utvecklingsfrågor.

Avtalets parter har också för avsikt att söka statsbidrag och projektmedel där det är aktuellt, kring frågor och utvecklingsområden av gemensamt intresse.

Resultat

Under året har Lärcentrum sökt och beviljats statsbidrag för att förbättra möjligheterna att utveckla verksamheten. Statsbidragen redovisas nedan.

Statsbidrag för att utveckla Lärcentrum 2024

I ansökan om statsbidrag för att utveckla Lärcentrum inom Kommunförbundet har Strömsund beviljats 70.000 kr för att utveckla fjärr- och distansutbildningar inom Lärcentrum. Medlet har gett möjlighet att upprusta ytterligare ett digitalt klassrum för decentraliserad utbildning. Kommunförbundet Jämtland Härjedalen fick endast 10% av de sökta medlen inför 2024 vilket var betydligt mycket mindre än tidigare.

Statsbidrag för yrkesvux

Strömsunds kommuns vuxenutbildning har sökt och beviljats statsbidrag för 50 heltidsstudieplatser (800 poäng per heltidsstudieplats) inom yrkesvux varav 21 platser behövde finansieras av kommunen. Under 2024 har en stor del av de beviljade platserna kunnat användas enligt den preliminära beräkningen.

Genomförda tentamen vid Lärcentrum

Genom Lärcentrum ges möjlighet för studerande att genomföra tentamen i Strömsund. Under 2024 har 158 tentamen genomförts. Det är studerande både på universitetet, högskola och på yrkeshögskolor (YH) som genomfört tentamen.

Påbörjade högskole- och universitetsutbildningar

Under året 2024 har totalt 136 personer i Strömsunds kommun påbörjat studier inom program och enstaka kurser vid universitet och högskola. 42 av de studerande läser på program, varav 9 på distans. I början av varje termin skickas information till samtliga studerande om den service som Lärcentrum i Strömsund kan erbjuda. Alla studerande som vill får tillgång till tagg för att komma in och nyttja studielokalerna på Gröna skolan, även på kvällar och helger.

Nedan redovisas utbildningar där studerande från Strömsunds kommun deltar, antal studerande samt om utbildningen sker på Campus eller via distans, se tabell 1 och 2. Sammanställningen innefattar studenter som har påbörjat sina studier under vår- och höstterminen inom ett program.

Tabell 1. Sammanställning av antal studerande, val av program samt om undervisningen sker på campus eller via distans för studerande som påbörjat högskolestudier under vårterminen.

	Program	**N – Normal/Campus undervisning** **D – Distansundervisning**
Antal	**Vårterminen 2024**	**N/D**
1	Magisterprogram i software engineering	D
1	Biblioteks- och informationsvetenskap, distans	D
3	Sjuksköterskeutbildning	Decentraliserad i Strömsund
1	Sjuksköterskeutbildning	D
4	Yrkeslärarprogrammet (lärare på Hjalmar Strömerskolan)	D
Totalt antal 10		Antal distansstuderande: 7 Antal decentraliserade till Strömsund: 3

Tabell 2. Sammanställning av antal studerande, val av program samt om undervisningen sker på campus eller via distans för studerande som påbörjat högskolestudier under höstterminen.

	Program	N – Normal/Campus undervisning D – Distansundervisning
Antal	Höstterminen 2024	N/D
1	Lärarutbildning gy, inriktning Samhällskunskap/Historia	D
1	Ämneslärare gy, inriktning svenska	N
1	Ämneslärarprogrammet gy, inriktning religion	D
1	Förskollärare	D
1	Kompletterande pedagogisk utbildning 7-9 (språk)	D
2	Grundlärarprogrammet	D
4	Arbetsterapeut	D
2	Socionomutbildning	N
2	Civilekonom	N
2	Civilingenjör	N
2	Förvaltningsjuridiska programmet	N
1	Programmet för internationell kris- och konflikthantering	N
1	Risk och krishanteringsprogrammet	N
1	Digitaltjänster	D
3	Sjuksköterskeprogrammet	N
1	Företagssköterska	D
1	Tandhygienist	N
2	Basår	N
1	Kostvetarprogrammet	D
1	Sportteknologi	N
1	Programvaruteknik	N
Totalt antal 32		Antal Normal-/Campusstuderande: 19 Antal distansstuderande: 13

Invigning av Lärcentrum i Gäddede.

Den 14 februari 2024 invigdes ett nyöppnad konferens- och mötescentrum på turistinformationen i Gäddede där Lärcentrum i Strömsund också är en del. Lärcentrum har därigenom fått en modern mötesplats på orten. Under nyöppningen höll Landshövding Marita Ljung ett invigningstal. Lärcentrum i Gäddede erbjuder en plats att studera med IT-stöd, coachning och tentamensservice. Det finns även möjlighet att läsa svenska för invandrade (SFI) och grundläggande svenska i enstaka kurser.

Akademi Norr

Akademi Norr är ett kommunalförbund med tolv kommuner; Arjeplog, Arvidsjaur, Dorotea, Kramfors, Lycksele, Norsjö, Sollefteå, Sorsele, Storuman, Strömsund, Vilhelmina, Åsele. Akademi Norrs syfte är att initiera, samordna och genomföra högre utbildning för att tillfredsställa behov av både grundläggande service och innovativ tillväxt i de deltagande kommunerna. För att möta utmaningarna med kompetensförsörjningen bedrivs ett projekt inom Akademi Norr som heter *Projekt - Koordinerad kompetensförstärkning i glesbygd.*

Projekt *Koordinerad kompetensförstärkning i glesbygd* har avslutats under 2024. Akademi Norr (projektägare) sökte tillsammans med Lapplands kommunalförbund och Skellefteå kommun 7,5 miljoner kronor från Europeiska socialfonden (ESF) för att utveckla samverkan med företagare i Norrbotten, Luleå tekniska universitet, Umeå universitet och Mittuniversitetet. Projektet genomförs för att tillgängliggöra utbildningar och synliggöra strategiskt viktiga bristyrken så som lärare, sjuksköterskor och socionomer.

Inom projektet har det bland annat genomförts en behovskartläggning under 2024 tillsammans med 31 kommuner från 4 län och Akademi Norr, Lapplands lärcentra och Campus Skellefteå. Det totala behovet av nyrekryteringar inom de kommuner som är en del av Akademi Norr är enligt undersökningen 1548 personer. De mest efterfrågade yrkesrollerna inom medlemskommunerna inom Akademi Norr samt statistik för Strömsunds kommun gällande dessa roller under perioden 2024-2026 redovisas nedan, se tabell 3.

Tabell 3. De mest efterfrågade yrkesrollerna i medlemskommunerna inom Akademi Norr samt statistik för dessa gällande Strömsunds kommun (Behovskartläggning 2024)

Yrkesgrupp	Totalt antal i studien	Antal inom Strömsunds kommun
Undersköterksa särskilt boende och hemtjänst, övrigt	336	9
Vårdbiträde	191	6
Lärare grundskola, årskurs 7-9	102	15
Förskolärare	97	13
Lärare grundskola, årskurs 4-6	97	15
Lärare grundskola, årskurs F-3	62	15

Särskild aktivitet inom projektet Koordinerad kompetensförstärkning i glesbygd

Hösten 2023 och våren 2024 visades det i sociala medier en serie artiklar om utbildningsmöjligheter och kompetensbehov i Strömsunds kommun. Journalist- och marknadsföringsbyrån Happy content anlitades av Akademi Norr och artiklar spreds effektivt och på ett positivt sätt i social media.

Operativ kompetensförsörjning 2025-2027, Akademi Norr

I december 2024 beviljades Akademi Norrs projektansökan *Operativ kompetensförsörjning 2025-2027* av Europeiska socialfonden och omfattar 7,7 miljoner kronor. För kommunerna innebär det en ökad operativ verksamhet. Målet är bland annat att öka tillgången till högre utbildningar och yrkesutveckling i regionen genom till exempel strategiska

marknadsföringskampanjer för att öka synligheten av lärcentrum i regionen. Målet är också att implementera system för kontiunerlig insamling och analys av kompetensbehov i regionen och stärka kommunernas förmåga att använda datadrivna beslut för strategisk planering av kompetensförsörjning men också för att skapa plattformar för samverkan mellan kommuner, utbildningsinstitutioner och arbetsgivare.

Decentraliserad sjuksköterskeutbildning

Akademi Norrs arbete med att tillgängliggöra högre utbildningar har visat sig ge resultat. Umeå universitet (UMU) och Mittuniversitetet (MIUN) har höstterminen 2023, via statsbidrag, startat decentraliserad sjuksköterskeutbildning vid 13 kommuners Lärcentrum. MIUN erbjuder utbildningen i Sollefteå, Ånge, Ragunda, Sveg och Strömsund. Under 2024 beslutade MIUN att starta ytterligare en decentraliserad sjuksköterskeutbildning i Strömsund, Ånge, Åre, Sollefteå och Kramfors med start i januari 2025. I Strömsund erbjuds 15 platser. Behovet av sjuksköterskor i Strömsund under tiden 2024-2026 är enligt den kompetensbehovsanalys som tidigare nämnts 13 stycken.

Decentraliserad arbetsterapeututbildning

Hösten 2024 startade Umeå Universitetet dencentraliserad arbetsterapeututbildning. Fyra personer i Strömsunds Kommun har antagits. Dock genomförs inte utbildningen på Lärcentrum utan eleverna studerar på distans. Begreppet decentraliserad utbildning har ännu inte formaliserats som en egen form utan upplägget kan skilja sig åt mellan lärosätena.

Analys

Resultatet visar att Lärcentrum och komvux tar och fortsättningsvis behöver ha en aktiv roll i kommunens kompetensförsörjning i samverkan med kommunförbunden och andra aktörer inom området. Lärcentrum behöver utveckla metoder för att skapa kontakter mellan potentiella arbetsgivare på orten och studerande i kommunen samt ta en aktiv roll i kommunens kompetensförsörjningsplan.

Resultatet visar till exempel på utbildningar som har tagits fram i samverkan med Akademi Norr men det genomförs också aktiviteter för att få flera till studier. Möjligheten att studera på hemorten medför att fler kan söka sig till studier. Utbildningar inom bristyrken innebär att kommunen får tillgång till kompetens som behövs till exempel i den egna verksamheten men det ger också tillgång till kompetens för näringslivet. Lärcentrum behöver fortsätta arbeta med utveckling av metoder för att skapa kontakter mellan arbetsgivare i kommunen, dess invånare och de studerande.

Lärcentrum och vuxenutbildningen samverkar med olika aktörer för att kunna ta en aktiv roll i kompetensförsörjning. Vuxenutbildningens deltagande vid exempelvis Teknikcollege i Strömsund samt Vård- och omsorgscollege är viktiga forum för att få kunskap om behov av kompetensförsörjning inom den offentliga verksamheten och näringslivet.

Lärcentrums och vuxenutbildningens roll behöver formaliseras och vara en given part i kommunens olika samverkansforum där kompetensförsörjningsfrågor diskuteras.

Kunskaper, bedömning och betyg

Det är den kommunala vuxenutbildningens ansvar att varje elev inom vuxenutbildningen får stöd och undervisning utifrån sina individuella utbildningsmål, behov och förutsättningar. Betyget uttrycker i vilken utsträckning den enskilda eleven har uppfyllt de nationella kunskapskrav som finns för varje kurs.

Nedan redovisas de utbildningar som genomförs inom kommunal vuxenutbildning i Strömsunds kommun.

Anpassad utbildning för vuxna

Vuxna som har en intellektuell funktionsnedsättning eller förvärvad hjärnskada har rätt att delta i anpassad utbildning för vuxna om personen saknar sådana kunskaper som utbildningen syftar till att ge och har förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen. Utbildningen omfattar anpassad utbildning på grundläggande nivå eller på gymnasial nivå som ungdomar kan få inom den obligatoriska anpassade grundskolan eller på de nationella eller specialformade programmen i den anpassade gymnasieskolan.

Resultat

Det har inte funnits några deltagare inom särskild utbildning under 2024.

Analys

Utbildning har inte efterfrågats vilket kan bero på att uppsökande verksamhet inte har genomförts i tillräcklig omfattning. Framtagen och genomförd plan för särskilt utbildning för vuxna har inte tagits fram och kartläggning av behov gällande denna form av utbildning har inte genomförts vilket innebär att det arbetet behöver fortsätta under kommande år.

Komvux på grundläggande nivå

Komvux på grundläggande nivå vänder sig till vuxna som saknar slutbetyg från grundskolan eller som vill förbättra sina kunskaper motsvarande svensk grundskola, årskurs 1-9, för att möjliggöra fortsatta studier. Utbildningen bedrivs i form av kurser och studierna planeras utifrån varje vuxens behov och förutsättningar. Kurser på grundläggande nivå kan kombineras med kurser på gymnasial nivå.

Resultat

Antalet deltagare har under året totalt uppgått till 28 elever, varav 0 elever utbildats internt och 28 elever externt. Det totala antalet har ökat i jämförelse med föregående år från 23 till 28.

Under året har kurser på grundläggande nivå genomförts endast via externa utbildningsanordnare, se tabell 4. Totalt har 18 kvinnor och 10 män studerat inom 48 kurser via externa utbildningsanordnare.

Tabell 4. Antal deltagare och antal kurser på grundläggande nivå via externa utbildningsanordnare

Antal deltagare och kurser på i utbildning på grundläggande nivå					
Kvinnor	Antal kurser	Män	Antal kurser	Totalt antal deltagare	Totalt antal kurser
18	30	10	18	28	48

Nedan visas andel kursavbrott och andel slutförda och betygsatta kurser på grundläggande nivå fördelat mellan män och kvinnor, se tabell 5.

Tabell 5. Andel kursavbrott och andel slutförda och betygsatta kurser vid utbildning på grundlägande nivå

Andel kursavbrott		Andel slutförda och betygsatta kurser	
Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
22 %	13 %	78%	87 %

Analys

Antalet elever på grundläggande nivå har ökat något från föregående år. Från och med höstterminen 2023 erbjuds grundläggande vuxenutbildning endast via externa utbildningsanordnare på distans. Det finns önskemål bland en del av de studerande att få stöd i studierna eftersom studierna genomfös på distans. Andelen elever som har slutfört sina studier har ökat vilket är positivt. Många av de studerande kombinerar studierna med arbete och behovet av flexibilitet är stort.

Ett utökat genomförande av kurser inom kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå behöver ha fortsatt fokus. Exempelvis är grundläggande svenska/svenska som andraspråk obligatorisk för de flesta gymnasiala yrkesutbildningar. Kartläggning av utbildningsbehov samt förutsättningar för ett utökat genomförande behöver fortsätta.

Komvux på gymnasial nivå

För att möta behovet av utbildning ges komvux på gymnasial nivå i Strömsunds kommun både i egen regi, genom samverkansavtal med Lärcentrum Jämtland och Härjedalen och via andra externa utbildningsanordnare. Utbildningen på gymnasial nivå ges som enstaka kurser eller som yrkespaket framtagna av Skolverket. Den gymnasiala utbildning som erbjuds i egen regi på Hjalmar Strömerskolan innefattar endast yrkesutbildningar.

Enstaka kurser på gymnasial nivå med syftet att öka möjligheterna till arbete eller ge behörighet till vidare studier erbjuds också via externa utbildningsanordnare, i huvudsak via Lärcentrum i Östersund och NTI-skolan.

Resultat

Under 2024 har Komvux i Strömsunds kommun, i egen regi, erbjudit och genomfört när- och distansundervisning inom industri och vård- och omsorg, samt lärlingsutbildning.

Digitalt stöd har planerats och genomförts som uppdragsutbildning till arbetssökande i samverkan med Omställningsfonden. Efter att ett av kommunes företag har efterfrågat uppdragsutbildning inom svets under våren 2025 har offert angående detta skickats ut.

Vuxenutbildningen i Strömsund tog fram en lärlingsutbildning inom montering 2023 och en elev utbildades i samverkan med engcon och Industriprogrammet på Hjalmar Strömerskola. Studieupplägget fungerade väl och under hösterminen 2024 har lärlingsutbildning med en elev inom måleri planerats och startats i samarbete med Sandå Måleri. Utbildningen på Sandå Måleri kommer pågå under två terminer. Det har också tagits fram ett upplägg tillsammans med Vattudalsskolans kök när det gäller lärlingsutbildning inom storkök. Planen är att denna lärlingsutbildning ska starta i början av 2025. Förhoppningen är att flera elever ska antas till denna utbildning under 2025.

Vård- och omsorgsutbildningen genomförs via en yrkeslärare inom vuxenutbildningen. Övriga yrkesutbildningarna genomförs i samverkan med gymnasieskolans yrkesprogram. Vuxenutbildningen kommer fortsätta att ha en nära samverkan med gymnasieskolans yrkesprogram även i framtiden. Det finns stora möjligheter att inkludera fler vuxna i gymnasieskolans yrkesutbildningar. Inför hösterminen 2024 erbjöds det yrkesutbildningar inom industri och el via Hjalmar Strömerskolan. Tyvärr var det för få sökande till el-utbildningen så den kunde inte startas.

Enstaka kurser

Nedan redovisas antal deltagare och antal kurser, andel kursavbrott och andel slutförda kurser för ej yrkesinriktade och yrkesinriktade kurser. Redovisade kurser innefattar kurser som har lästs som enstaka kurser och ej inom ramarna för yrkespaket, se tabell 6-7. Det upplägg för industriutbildningar inom svets och CNC som togs fram 2023, för att passa det lokala behovet, har fortsatt även under 2024.

Tabell 6. Antal deltagare och antal kurser för ej yrkesinriktade och yrkesinriktade kurser, på gymnasial nivå under året.

Antal deltagare och antal kurser på gymnasial nivå – Ej yrkesinriktade kurser					
Kvinnor	Antal kurser	Män	Antal kurser	Totalt antal deltagare	Totalt antal kurser
2	2	7	14	9	16
Antal deltagare och antal kurser på gymnasial nivå – Yrkesinriktade kurser					
Kvinnor	Antal kurser	Män	Antal kurser	Totalt antal deltagare	Totalt antal kurser
7	19	17	70	24	89

Tabell 7. Andel kursavbrott och andel slutförda kurser för ej yrkesinriktade och yrkesinriktade kurser på gymnasial nivå under året samt för riket under läsåret.

Andel kursavbrott				
Ej yrkesinriktade kurser Hjalmar Strömerskolan		**Yrkesinriktade kurser** Hjalmar Strömerskolan		**Riket 2023 samtliga kurser**
Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Samtliga deltagare
0 %	43 %	5 %	24 %	20 %
Andel slutförda kurser				
Ej yrkesinriktade kurser Hjalmar Strömerskolan		**Yrkesinriktade kurser** Hjalmar Strömerskolan		**Riket 2023 samtliga kurser**
Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Samtliga deltagare
100 %	57 %	95 %	76 %	80 %

Yrkespaket

Skolverket har, i samråd med nationella programråden, tagit fram sammanhållna yrkesutbildningar, så kallade yrkespaket, som kan användas inom kommunal vuxenutbildning och som anpassad utbildning på gymnasial nivå.

Yrkespaketen svarar upp mot de kompetenskrav som olika branscher ställer. Yrkespaketen består av kursen inom olika yrkesområden och kan byggas på så att de leder till fördjupad kompetens inom ett yrkesområde. Yrkespaket erbjuds i första hand till de som står långt från arbetsmarknaden och utbildningen kompletteras ofta med kurser inom komvux på grundläggande nivå.

Nedan redovisas antal deltagare, andel avbrott och andel slutförda kurser inom yrkespaket, se tabell 8 - 9. Utbildning som genomförts under året inom ramarna för yrkespaket är inom vård och omsorg. I tabell 10 redovisas det totala antalet elever gjort avbrott i sina studier och andel slutförda kurser inom yrkesutbildningar.

Tabell 8. Antal deltagare vid yrkespaket på gymnasial nivå under året.

Antal deltagare vid yrkespaket					
Kvinnor	Antal kurser	Män	Antal kurser	Totalt antal deltagare	Totalt antal kurser
30	119	11	54	41	173

Tabell 9. Andel avbrott och andel slutförda kurser bland de som påbörjat eller antagits till utbildningen inom yrkespaket på gymnasial nivå under året.

Andel avbrott			**Andel slutförda kurser**		
Hjalmar Strömerskolan		Riket 2023 samtliga kurser	Hjalmar Strömerskolan		Riket 2023 samtliga kurser
Kvinnor	Män	Samtliga deltagare	Kvinnor	Män	Samtliga deltagare
51%	52 %	20 %	49 %	48%	80 %

Nedan redovisas den totala andelen avbrott och andelen slutförda kurser under året bland elever som läser kurspaket eller enstaka kurser inom yrkesutbildningar.

Tabell 10. Den totala andelen studieavbrott och andel slutförda kurser bland elever som läser kurspaket eller enstaka kurser inom yrkesutbildningarna.

Andel studieavbrott i Strömsund	Andel studieavbrott Riket 2023	Andel slutförda kurser Strömsund	Andel slutförda kurser Riket 2023
Samtliga deltagare i Strömsund	Samtliga deltagare i riket	Samtliga deltagare i Strömsund	Samtliga deltagare i riket
30 %	20 %	70 %	80 %

Analys

Måluppfyllelsen på yrkesutbildningar som erbjuds och genomförs via vuxenutbildningen i Strömsund är något lägre i jämförelse med riket. Dock har resultaten förbättrats. Anledningen till avhoppen inom Industriutbildningarna är att eleverna erbjudits arbete. Orsaken till avhopp inom vård- och omsorgsutbildningen är i vissa fall av privat karaktär. Eleverna anger att de planerar att kanske återgå till studierna senare. I vissa fall har avbrotten berott på att eleven inte visar framsteg i studierna. Det är svårt att få information genom den enkät som är framtagen och det behöver tas fram andra former för att följa upp detta samt hittas former för att stötta eleverna i deras studier.

Vård- och omsorgsutbildning har genomförts som distansutbildning i Strömsund en längre tid. Den undervisande läraren har dock sett ett behov av närundervisning för att genomstörmningen ska öka. Från höstterminen 2024 erbjuds därför närundervisning en gång i veckan för alla elever inom vård- och omsorgsutbildningen. Eleverna har också tillgång till studiecoach för att på så vis öka genomströmningen.

Utifrån ett regeringsbeslut har Socialstyelsen fått i uppdrag att betala ut statsbidrag till kommuner inom ramen för så kallade Äldreomsorgslyftet då det är centralt för kvaliteten och säkerheten inom äldreomsorgen att personalen har rätt kompetens (Regeringsbeslut, 2024-01-11 S2024/00042). Under 2024 har 24 elever antagits till vård- och omsorgsutbildningen, 15 av dessa har studerat inom ramarna för Äldreomsorgslyftet. Som ett led i att öka genomströmningen kommer vuxenutbildningen återkoppla till ansvariga chefer angående studiesituationen för de elever som läser via Äldreomsorgslyftet. Detta upplägg har tagits fram och beslutats i samråd med verksamheten och utbildningsanordnaren. Arbetsledarens stöd har visats sig viktigt för att den studerande ska nå målen.

Ett område som behöver utvecklas är Lärlingsutbildningsupplägget. Antalet lärlingutbildningar för vuxna behöver öka och därigenom behöver också flera branscher identifieras för att möjliggöra genomförande av lärlingsutbilding.

Komvux på gymnasial nivå via externa utbildningsanordnare

Hjalmar Strömerskolan har inte möjlighet att tillgodose hela behovet av vuxenutbildning på gymnasial nivå, därför köps utbildning av externa utbildningsanordnare upp.

Resultat

Under året har bland annat Lärcentrum i Östersund och NTI-skolan anlitats för att genomföra utbildning. NTI-skolan erbjuder endast heldistansutbildningar.

Nedan redovisas antal deltagare samt antal kurser, ej yrkesinriktade och yrkesinriktade, som köpts in från externa utbildningsanordnare, se tabell 11.

Tabell 11. Antal deltagare samt antal kurser på gymnasial nivå via externa utbildningsanordnare – ej yrkesinriktade kurser och yrkesinriktade kurser, under året.

Antal deltagare och kurser på – ej yrkesinriktade kurser					
Kvinnor	Antal kurser	Män	Antal kurser	Totalt antal deltagare	Totalt antal kurser
64	113	42	80	106	193
Antal deltagare och kurser på – yrkesinriktade kurser					
Kvinnor	Antal kurser	Män	Antal kurser	Totalt antal deltagare	Totalt antal kurser
30	92	22	86	52	178

Analys

Antalet vuxna som läser via externa utbildningsanordnare inom yrkes- och ej yrkesinriktade gymnasiala utbildningar har under 2024 varit 158 stycken (156 st, 2023). I dagsläget kan inte Hjalmar Strömerskolan erbjuda flexibla utbildningar via distans på gymnasial nivå trots att det efterfrågas. Många av dem som önskar studera kan inte förlägga sina studier efter ett traditionellt skolschema på grund av arbets- eller familjesituation. Sedan höstterminen 2022 har därför vuxenutbildning på gymnasial nivå som ej är yrkesinriktad endast erbjudits via externa utbildningsanordnare. Möjligheterna att erbjuda interna yrkeskurser har däremot ökat.

En plan för uppföljning av studieresultat och fullföljande av studier samt rutiner för att följa upp de studerande som läser via externa utbildningsanordnare behöver tas fram.

Komvux svenska för invandrare (SFI)

Inom SFI finns möjlighet att få en kvalificerad språkutbildning som syftar till att ge vuxna, med annat modersmål än svenska, grundläggande kunskaper i svenska språket.

SFI består av tre studievägar, 1, 2 och 3 och fyra kurser A, B, C och D. Studieväg 1 innefattar kurserna A, B, C och D, på studieväg 2 läser man kurserna B, C och D och på studieväg 3 läser man kurserna C och D. De olika studievägarna riktar sig till personer med olika bakgrund, förutsättningar och mål. Studievägarna visar vilken ingångskurs och progressionstakt som är lämplig.

Bedömningen av vilken studieväg som är lämplig för en elev och vilken kurs inom studievägen eleven bör börja skall utgå från en kartläggning av individens kunskaper, förutsättningar och vad som i övrigt kan ha betydelse för möjligheterna att uppfylla kraven. Kurserna på de tre studievägarna får olika utformning beroende på elevens studievana, utbildningsbakgrund och kunskaper i svenska vid kursstarten. En elev kan avsluta sina studier inom SFI efter respektive kurs. Alla elever skall dock ges möjlighet att studera till och med kurs D inom sin studieväg, med den anpassning som krävs för att eleverna skall nå kunskapskraven.

Resultat

Nedan redovisas antal samt andel deltagare per kurs inom SFI, se tabell 12. Antalet elever varierar ofta mycket under året och redovisas därför vid två tidpunkter.

Tabell 12. Antal samt andel deltagare per kurs i svenska för invandrare redovisat vid två tidpunkter under året.

Kurs	Antal deltagare 15 december 2024		Andel av totalt antal elever	Antal deltagare 15 juni 2024		Andel av totalt antal elever
	Kvinnor	Män		Kvinnor	Män	
A	6	0	4,2%	5	1	4,5%
B	16	6	15,5%	19	10	21,6%
C	31	9	28,2%	26	13	29,1%
D	14	5	13,4%	10	5	11,2%
Totalt antal	67	20		60	29	
	Totalt antal 87 (män och kvinnor) (91 st, 2023)			**Totalt antal 89 (män och kvinnor)** (87 st, 2023)		

Nedan redovisas antal deltagare och kurser på Svenska för invandrare som studerat via externa utbildningsanordnare, se tabell 13.

Tabell 13. Antal deltagare och kurser på svenska för invandrare via externa utbildningsanordnare.

Antal deltagare och kurser på – svenska för invandrare via extern utbildningsanordnare					
Kvinnor	Antal kurser	Män	Antal kurser	Totalt antal deltagare	Totalt antal kurser
3	4	1	1	4	5

Nedan redovisas antal och andel kursdeltagare som avbrutit kurs och avslutat kurs med godkända betyg i Strömsund och i riket, samt totalt antal elever som avslutat kurs med godkända betyg eller avbrutit kurs i Strömsund, se tabell 14.

Tabell 14. Antal och andel kursdeltagare som avbrutit kurs och som har avslutat kurs med godkända betyg inom svenska för invandrare i Strömsund och i riket samt totalt antal elever.

	SFI på Hjalmar Strömerskolan		SFI i riket
	Antal under året	Andel under året	Andel under året (2023)
Kursdeltagare som avbrutit kurs	67	73,6% (89,5%, 2023)	49 %
Kursdeltagare som avslutat kurs med godkända betyg	24	26,4% (10,5%, 2023)	51%
Totalt antal elever	91 (86 st, 2023)		

Nedan redovisas orsak till studieavbrott samt antal kursdeltagare som avbrutit sina studier inom SFI, se tabell 15.

Tabell 15. Orsak till avbrott samt antal som avbrutit sina studier inom SFI

Orsak till avbrott:	Antal som avbrutit sina studier
Arbete	18
Flytt till en annan kommun/hemland	16
Föräldraledighet	1
Arbetsmarknadsåtgärder	8
Hälsoskäl	3
Övrigt (tex högre studier, pension, frånvaro)	21
Totalt antal	67*

**Ytterligare 5 elever har avbrutit men återgått till studier*

Resultatet visar att det fortfarande är en större andel elever som avbryter sina studier i jämförelse med riket och att det är lägre andel elever som avslutar med godkända betyg än i riket. Dock har det skett en postiv utveckling under året när det gäller andel som avlutat kurs med godkända betyg. Antalet elever som studerar på SFI under 2024 ligger på ungefär samma nivå som året innan.

Analys

Anledningar till avbrott inom SFI undersöks och de har visat sig vara av varierande slag. Cirka 50 % av de som avbrutit sina studier har gjort det på grund av arbete eller flyttat till annan kommun eller hemland. En del av de som slutar har nått vissa betyg även om den sista kursen inte slutförts.

Under vårterminen 2024 har flexibel SFI startats. Genom detta flexibla upplägg har tillgängliheten till SFI-utbildning ökat. Utbildning kan sökas av alla som på grund av arbete eller andra omständigheter inte kan följa en traditionell undervisning på skolan men vill

utveckla det svenska språket. Denna utbildningsform inom SFI erbjuds i många kommuner. Under 2024 har cirka 15 stycken elever varit inskriven i SFI-flex.

Sedan lagkravet för en sammanhållen utbildning för elever med utbildningsplikt trädde i kraft har inga elever som hör till målgruppen anvisats till SFI i Strömsund. Vid en eventuell placering av nyanlända som tar del av insatser inom etableringsprogrammet kommer förlängd undervisning kunna erbjudas.

Arbetet med att ta fram och implementera rutiner för pedagogiska diskussioner med elever på SFI för ökad genomströmning har påbörjats men är ännu inte i hamn. Arbete med att förbättra samverkan med andra aktörer pågår men behöver även det fortsättta och förbättras.

Övergripande kommentar angående studieavbrott inom samtliga utbildningsformer

Eleverna får vid eget initierat studieavbrott ange orsak till avbrottet på en speciellt framtagen avbrottsblankett. Anledningar som eleverna anger är tidsbrist, andra studier och egen begäran. Skolan avbryter också studierna efter 21 dagars inaktivitet i studierna. Detta görs först efter att kontakt och påminnelser från skolan inte gett resultat.

Stöd och extra anpassningar för elever

Utbildningen skall utformas så att elever som är i behov av stöd får det. Vuxenutbildningens målgrupp är heterogen och eleverna är individer med mycket olika förutsättningar. Även elevernas mål med utbildningen kan variera kraftigt. Utbildningen måste därför anpassas utifrån individens behov och förutsättningar och den kan variera både till längd och innehåll. Vuxenutbildningen skall alltid möta varje elev utifrån hans eller hennes behov och förutsättningar.

Resultat

Under december 2024 skickades enkäten “Tala om vad du tycker om vuxenutbildningen på Hjalmar Strömerskolan” ut till de studerande inom vuxenutbildningen i Strömsund för att identifiera vad som behöver förbättras inom området Stöd och extra anpassningar. Frågorna skickades ut digitalt till deltagare inom vuxenutbildning och elever på SFI fick en enkät som delades ut i klassrummet.

Enkäten besvarades av 13 elever inom vuxenutbildningen och 50 elever inom SFI.

Nedan redovisas svar från elever inom gymnasial och grundläggande nivå samt inom SFI, se tabell 16 och 17.

Tabell 16. Stöd och extra anpassning på gymnasial och grundläggande nivå

Stöd och extra anpassning gymnasial och grundläggande nivå	Resultat
Jag kan få extra stöd om jag skulle behöva det.	3,46
Mina lärare hjälper mig i skolarbetet när jag behöver det.	3,46
Skolarbetet är svårt för mig.*	1,84

Skalan är 1-5 där 1=inte alls och 5=i hög grad.
**Negativt formulerad fråga.*

Tabell 17. Stöd och extra anpassningar på SFI

Stöd och extra anpassningar på SFI	Resultat
Vet du vad du skall kunna på kursen?	Ja: 86%
Tycker du att du får för mycket eller för lite att göra i skolan?	Lagom mycket: 64 %
Kan du arbeta bra i klassrummet?	Alltid eller ofta: 92 %

Analys

Även om svarsfrekvensen är låg ger resultatet information om hur eleverna upplever sina studier. Resultatet visar bland annat att det finns behov av stöd när det gäller de gymnasiala yrkesutbildningarna eftersom det finns de som upplever studierna som svåra. Vidare visar resultatet att många av eleverna har kunskaper om vad de behöver kunna inom de olika kurserna, men det finns också elever som inte har kunskaper om det.

Målet under året har varit att hitta former för att nå en högre svarsfrekvens på enkäten men det har inte lyckats på grundläggande- och gymnasialnivån. Arbetet behöver fortsätta när det gäller att hitta metoder för uppföljning. Svarsnivån är högre bland SFI-studerande eftersom enkäten kunde delas ut till eleverna på plats direkt i klassrummen.

Metoder och arbetssätt för att stödja vuxenstuderande att slutföra kurser och nå godkända betyg behöver fortsätta tas fram. Kartläggning av orsaker till avhopp och att utveckla metoder för att fler ska slutföra sina studier behöver även det fortsätta.

Utbildningsval, arbete och samhällsliv

Marknadsföring och uppsökande verksamhet

För att nå alla som har rätt till kommunal vuxenutbildning är det viktigt att, genom informationsinsatser och uppsökande verksamhet, motivera vuxna att delta i de utbildningar som erbjuds. Den kommunala vuxenutbildningen och Lärcentrum i Strömsund samverkar i informationsinsatser på olika sätt.

Resultat

Lärcentrum i Jämtland Härjedalen, vilket Strömsunds Lärcentrum är en del i, har tidigare tagit fram en kommunikationsplan som uppdaterats regelbundet. I dagsläget finns det dock inte någon framtagen plan för det primära avtalsområdet.

Vid marknadsföring i Strömsund beskrivs Lärcentrum som en plats som erbjuder möjlighet till studieplatser och tentamenshjälp samt studie- och yrkesvägledning och coachning. Lärcentrum marknadsför vuxenutbildningar på grundläggande- och gymnasialnivå via hemsidan och på kommunsidan i Strömsunds gratistidning. Marknadsföring av yrkesutbildningar inom vuxenutbildning i Strömsund och decentraliserad sjuksköterskeutbildning har, förutom tidigare nämnda kanaler, även gjorts via sociala medier.

Lärcentrum har även genomfört specialinriktade informationsinsatser till arbetssökande personer tillsammans med Arbetsförmedlingen. Behovet av digitala kunskaper bland några av dessa personer har identifierats och utbildning inom området har genomförts under 2024.

I projektet *Koordinerad kompetensförstärkning i glesbygd,* som nämnts tidigare, har det funnits medel för marknadsföringsinsatser. Lärcentrum i Strömsund har fått ta del av dessa medel under 2023-2024 och fem artiklar om vuxenutbildning i Strömsunds kommun har spridits via sociala medier.

Analys

En lokal marknadsföringsplan för vuxenutbildningen i Strömsunds kommun har påbörjats, men stöttning av och utveckling tillsammans med kommunens informatörer behövs för att den ska kunna färdigställas. Vidare behöver en plan för uppsökande verksamhet tas fram.

Studie- och yrkesvägledning

Den enskildes behov och förutsättningar skall vara utgångspunkten inom all utbildning för vuxna. Enligt skollagen skall alla elever inom kommunal vuxenutbildning ha tillgång till vägledning som underlättar deras framtida utbildnings- och yrkesval. Från 1 juli 2016 stärktes kraven på studie- och yrkesvägledning ytterligare i vuxenutbildningsförordningen. Förstärkningen handlar till stor del om att kommunerna aktivt behöver verka för att nå personer med kort tidigare utbildning som behöver grundläggande kunskaper. Alla som planerar att börja utbildning inom SFI skall dessutom få studie- och yrkesvägledning av studie- och yrkesvägledare.

Resultat

Studie- och yrkesvägledaren har många olika arbetsuppgifter inom vuxenutbildningen och Lärcentrum. Här beskrivs några av dem. Studie- och yrkesvägledaren har en central roll i att vägleda och genomföra individuella samtal med sökande och redan inskrivna elever. Arbetet består också av informationsinsatser enskilt och/eller i grupp. Betyg och behörigheter behöver granskas och bedömas inför antagning till utbildning. Studieplanering, att planera in kurser och studietakt, behöver ses över tillsammans med eleven vilket också är kopplad till elevens studieekonomi. Planering, upplägg och uppföljning av lärlingsutbildning tillsammans med olika företagskontakter har varit ett målområde under 2024 där studie- och yrkesvägledaren har haft en mycket viktig roll. Till de administrativa arbetsuppgifterna hör bland annat att registrera, bearbeta och godkänna ansökningar till vuxenutbildningen i de elevadministrativa plattformar som används i kommunen och inom det primära avtalsområdet.

För att kunna placera eleven på rätt kurs inom vuxenutbildningen och SFI genomför studie- och yrkesvägledaren i vissa fall Educateit-nivåtest bland de sökande.

Analys

Enligt Skolverket så ligger det i vuxenutbildningens uppdrag att förmedla kunskaper och stödja eleverna så att de kan arbeta och verka i samhället. Uppdraget innebär även att alla elever inom den kommunala vuxenutbildningen ska få tillgång till vägledning som underlättar deras framtida utbildnings- och yrkesval.

Behoven av studie- och yrkesvägledande insatser har ökat och de nya behoven har kartlagts. Det finns nya utmaningar när det gäller särskilda behov hos de studerande och kompetensutvecklingsbehovet i samhället har förändrats vilket gör att behovet av studie- och yrkesvägledande insatser är större än tidigare. Lärcentrum har också tagit en mer aktiv roll i samhället vilket har lett till förändrade och utökade behov av studie- och yrkesvägledande insatser. Det finns ett fortsatt behov av att utveckla och befästa framtagna arbetssätt och metoder för studie- och yrkesvägledarens roll inom samverkan med övriga aktörer

Lärcentrum och komvux arbetar idag utifrån gemensamma planer och strategier för studie- och yrkesvägledning. En plan för studie- och yrkesvägledande insatser har tagits fram. Det finns ett stort behov av att studie- och yrkesvägledning har en framträdande och aktiv roll i relation till de studerande och i samhället i stort, till exempel tillsammans med näringslivet.

Samverkan med övriga aktörer

Läroplanen för vuxenutbildningen uppmanar till samverkan med verksamheter som hör till arbetslivet, högskolor och samhället i övrigt. Samverkan syftar till att hitta flexibla lösningar när det gäller arbetssätt och arbetsformer där utgångspunkten är individens behov och förutsättningar för vidare etablering på arbetsmarknaden eller fortsatta studier.

Resultat

Lärcentrum har genomfört informationsinsatser angående möjligheter till studier och yrkesväxling för personal i samverkan med Trygghetsfonden. Insatserna har genomförts på Lärcentrum.

SFI-lärarna har tillsammans med studie- och yrkesvägledaren och biträdande rektor inom vuxenutbildningen ingått i en samverkansgrupp med Arbetsförmedlingen, arbetsmarknadsenheten i Strömsunds kommun (AME). Regelbundna möten mellan dessa parter genomförs där frågor som berör elevernas studiesituation inom SFI diskuteras.

Lärcentrum och vuxenutbildningen har en viktig roll som mäklare av utbildningar som svarar mot arbetslivets och individens behov av kompetens och de är en motor för lokal och regional utveckling genom kompetensförsörjning. Samverkan inom Akademi Norr och regionalt Lärcentrum samt med Arbetsmarknadsenheten, HR-avdelningen, Arbetsförmedlingen, Vård- och omsorgscollege och Teknikcollege lokalt är viktigt i det arbetet. Studie- och yrkesvägledaren ingår i regional och lokal samverkan och har en viktig roll i det arbetet. Studie- och yrkesvägledaren har goda kunskaper om behovet av utbildningar och praktikplatser som behövs för kompetensförsörjning för vuxna, inte minst lokalt.

Under 2024 har projektet *Språket på jobbet* fortsatt i samverkan med vård- och socialförvaltningen, Arbetsmarknadsenheten och HR-avdelningen inom Strömsunds kommun. Arbetsplatsen har en viktig roll för språkutveckling och i samverkan mellan skolan och arbetsplatsen kan språkutvecklande arbetssätt utvecklas. Att få fler medarbetare med ett annat modersmål till sysselsättning inom vården är en viktig kompetensförsörjningsfråga. Språket är en viktig del för att nå hög kvalitet i arbetet som genomförs på arbetsplatsen. Det är också viktigt för inkludering och delaktighet på arbetsplatsen vilket leder till förbättrad psykosocial arbetsmiljö för alla. Goda språkkunskaper är också nödvändigt för patientsäkerheten.

Analys

Lärcentrum och vuxenutbildningen samverkar med olika aktörer men arbetet behöver utvecklas ytterligare. En väg är att fortsätta utveckla samverkansformer tillsammans med näringslivet och kommunen som organisation för att få kunskap om kompetensförsörjningsbehov, samt för att kunna möta dessa behov genom kompetensutveckling. Den omfattande kompetenskartläggning som genomförts i kommunerna inom Akademi Norr har delgetts till de deltagande organisationerna. Kartläggningen är ett viktigt underlag inom kompetensförsörjningsfrågor.

Vuxenutbildningens deltagande på Teknikcollege i Strömsund är också ett viktigt forum för att planera kompetensinsatser där vuxenutbildningen kan bidra med kunskap och utbildning. Lärcentrum och vuxenutbildningens roll i frågor som berör kompetensförsörjning i Strömsunds kommun har börjat uppmärksammas mer. Lärcentrum och vuxenutbildningen behöver vara aktiv i dessa frågor och hålla sig uppdaterade inom det som händer i kommunen.

Under 2023/2024 har en statlig utredning om språkkrav för personal i äldreomsorgen genomförts för att ta fram förslag på hur språket för personal inom äldreomsorgen kan regleras (Kommittédirektiv 2023:44). Utredningen är klar och publicerades den 3 december 2024 (SOU 2024:78). Utredningen föreslår bland annat:

- Ett språkkrav i socialtjänstlagen. Kravet innebär att arbetsgivarna ska arbeta för att personalen har en kunskapsnivå i svenska som är relevant för de omsorgsinsatser som de genomför i äldreomsorgen.
- Ett statsbidrag – svenskalyftet – som bland annat ska stimulera arbetsgivarna till att utveckla språkutvecklande arbetsplatser, samt ge den personal som behöver det möjlighet att studera svenska på arbetstid.

Utredningens betänkande kommer att beredas i Regeringskansliet och kommer troligtvis i framtiden innebära att insatser för utveckling av språket inom vård- och omsorg på olika sätt behöver genomföras. Socialstyrelsen har också tagit fram ett underlag till arbetsgivare inom vårdsektorn där de lyfter fram varför det är viktigt att arbeta med språkbedömning och språkutveckling samt hur det kan genomföras – här kan SFI och lärcentrum få en betydenade roll och uppdrag.

Språket på jobbet är en samverkansgrupp som startade våren 2022. I samverkangruppen ingår vuxenutbildningen, vård- och omsorgsverksamheten, Arbetsmarknadsenheten och HR inom Strömsunds kommun. Vägar till språkutveckling på arbetsplatserna och hur vuxenutbildningen kan bidra i det arbetet har utvecklats på olika sätt under tiden. En SFI-lärare och en yrkeslärare inom vård- och omsorg, vuxenutbildningen, är utbildade språkombudsutbildare. De har handlett 9 stycken språkombud som finns inom Vård- och socialförvaltningen. Syftet med handledningen har varit att inspirera och motivera deltagarna så att de kan komma igång med sitt uppdrag att stödja arbetet med språkutveckling på arbetsplatsen. Ett språkombud är en medarbetare som stödjer sina kollegor och sin chef i kommunikation så att tillgängligheten till information förbättras och delaktighet bland alla medarbetare ökar på arbetsplatsen.

Språkombudsutbildningen är framtaget och ägs av föreningen Vård- och omsorgscollege och Strömsunds kommun har tillgång till det konceptet tack vare deltagandet i Vård- och omsorgscollege. Konceptet har utvecklats och prövats sedan 2009, bland annat inom projekten *SpråkSam* och *ArbetSam* som drivits i samverkan med arbetsplatser och Nationellt Centrum för svenska som andraspråk (Stockholms universitet) samt forskare på Södertörns högskola (Vård- och omsorgscollege).

Inom ramarna för *Språket på jobbet* har en överenskommelse gjorts angående att utbilda flera språkombud i Strömsunds kommun. I februari 2025 kommer SFI-lärare och yrkeslärare inom vård- och omsorg i Strömsund utbilda ytterligare språkombud och det beräknas att cirka 8-9 stycken kommer att delta på den första kursen.

Under 2024 har ett antal enhetschefer inom vård- och omsorgsverksamheten utbildad sig inom *Fem nycklar till språkutvecklande arbetsplatser* via Vård- och omsorgscollege. Syftet med utbildningen är att stärka ledare i att arbeta språkutvecklande på sina arbetsplatser samt att visa vad arbetsplatsen och verksamheten vinner på att satsa på språkombud och språkutveckling. Vidare är syftet med utbildningen att ge ökad förståelse för vad som leder till språkutveckling på arbetsplatsen och insikt i vad det innebär att lära sig ett nytt språk som vuxen. Utbildningen ger också konkreta verktyg för att kunna påbörja och följa upp det språkutvecklande arbetet.

Samverkan med ytterligare aktörer genomförs men behöver planläggas i större utsträckning. Dessutom behöver en större och aktivare roll tas i kompetensförsörjningsfrågorna inom näringslivet, men också inom offentlig sektor. Ett område för samverkan mellan arbetsgivare och utbildningsanordnare är bland annat planering och genomförande av lärlingsutbildning på arbetsplatserna.

Normer och värden

Målet har varit att få en ökad svarsfrekvens i den elevenkät som tagits fram, dock har det visat sig svårt. Andra metoder för att kartlägga framgångsfaktorer kring värdegrundsarbete samt att ta fram en plan för detta behövs.

Elevernas ansvar och inflytande

Ett aktivt elevinflytande skall gynnas och eleverna ska ges reella möjligheter att utöva inflytande på utbildningen samt ta ansvar för sina studieresultat. En förutsättning för detta är att den kommunala vuxenutbildningen klargör utbildningens mål, innehåll och arbetsformer, liksom vilka rättigheter och skyldigheter eleverna har. Verksamhetens arbetsformer skall utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas.

Resultat

Nedan framgår elevernas syn på ansvar och inflytande inom vuxenutbildningen, se tabell 18. Frågan har inte tagits upp i enkäten till SFI-studerande.

Tabell 18. Ansvar och inflytande.

Ansvar och inflytande	Resultat från enkät
Har du inflytande över utbildningens upplägg?	2,76

Skalan går från 1 -5 där 1=inte alls och 5= i hög grad.

Analys

Enkätsvaren visar att eleverna inom vuxenutbildningen upplever att de i låg grad har inflytande över utbildningens upplägg. Studietakt är ofta kopplad till elevens studieekonomi via Centrala studiestödnämnden. Studietakten kan också vara kopplad till den tid som är planerad med arbetgivaren när eleven läser via Äldreomsorgslyftet. Det är viktigt att det finns en dialog mellan eleven och läraren under kursens gång för att ett aktivt elevinflytande ska gynnas och för att frågor runt studierna ska kunna lyftas upp.

Arbetet med att ta fram förbättrade former för att söka upp elever som läser via andra aktörer samt att ta fram en plan för att gynna aktivt elevinflytande behöver fortsätta. Vidare behöver arbetet med att ta fram och implementera en plan för aktivt elevinflytande också fortsätta.

Trygghet och studiero

Enligt skollagen ska utbildningen utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. Rektor eller lärare får vidta de omedelbara och tillfälliga åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero eller för att komma till rätta med en elevs ordningsstörande uppträdande. Enligt skollagen har huvudmannen inom kommunal vuxenutbildning rätt att besluta att helt eller delvis stänga av en elev om eleven stör eller hindrar utbildningens bedrivande, utsätter någon annan elev eller av utbildningen berörd person för kränkande behandling eller att elevens uppförande på annat sätt inverkar negativt på övriga elevers trygghet och studiero.

Resultat

Nedan framgår elevernas syn på trygghet och studiero inom vuxenutbildning och SFI, se tabell 19 och 20.

Tabell 19. Trygghet och studiero inom vuxenutbildningen

Trygghet och studiero	**Resultat från enkät**
Jag har studiero på lektionerna.	2,84
Jag känner mig trygg i skolan.	3,69

Skalan är 1-5 där 1=inte alls och 5=i hög grad.

Tabell 20. Trygghet och studiero på SFI

Stöd och extra anpassningar på SFI	**Resultat**
Kan du studera i lugn och ro i skolan?	Ja: 92%
Är du nöjd med dina lärare?	Ja: 88%

Analys

Svaren visar att eleverna upplever att de kan studera i lugn och ro, men det finns även elever som inte upplever det. Eleverna har delvis närundervisning men enligt kommentarer så kan det ibland upplevas högljutt och att det är lugnare att studera hemma. En trygg miljö och ett gott bemötande är en viktig faktor för att så många som möjligt ska fullfölja sina studier. Det finns elever som har angett önskemål om ett bättre bemötande.

Arbetsformer för att ordningsregler ska bli kända för samtliga vuxenstuderande har tagits fram och genomförts. Framtagande av plan och implementering av denna, för att alla elever ska ha en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero, behöver genomföras. Arbetssätt inom lärarkollegiet behöver fortsätta utvecklas för att skapa trygghet och studiero.

Resultat för årets mål

Nedan redovisas resultat för innevarande års mål utifrån de områden som lyfts fram i kvalitetsredovisningen.

- Mål som uppnåtts är markerade med grönt
- Mål som till viss del uppnåtts är markerade med gult
- Mål som inte uppnåtts är markerade med rött.

Område	Långsiktigt mål	Skall vara uppnått år	Kortsiktigt mål	Resultat
Kommunal vuxenutbildning och lärcentrum	Kommunal vuxenutbildning och Lärcentrum har en aktiv roll i kommunens kompetensförsörjningsplan.	2026	Utvecklade metoder för att skapa kontakter mellan potentiella arbetsgivare på orten och studerande i kommunen.	Delvis uppnått
Anpassad utbildning för vuxna	Framtagen plan och genomförande av plan för anpassad utbildning av vuxna.	2025	Kartlagt behov av anpassad utbildning för vuxna i Strömsunds kommun.	Ej uppnått
Komvux på grundläggande nivå	Ett utökat genomförande av kurser inom komvux på grundläggande nivå.	2025	Kartlagda behov av utbildning och förutsättningar för ett utökat genomförande av komvux på grundläggande nivå.	Delvis uppnått

Område	Långsiktigt mål	Skall vara uppnått år	Kortsiktigt mål	Resultat
Komvux på gymnasial nivå	Andelen slutförda kurser inom komvux på gymnasial nivå överstiger resultatet för riket.	2025	Enkäten för kartläggning av avhopp som ges ut två gånger per läsår, i slutet av vår- och hösttermin.	Delvis uppnått
			Fler identifierade branscher för lärlingsutbildning och genomförande av utbildningar.	Delvis uppnått
			Ökat antal lärlingsutbildningar för vuxna.	Delvis uppnått
Komvux på gymnasial nivå via externa utbildningsanordnare	En minskning av andelen externa utbildningsplatser i relation till de interna inom gymnasiala yrkesutbildningar på komvux.	2025	Plan för uppföljning av resultat och fullföljande av studier bland vuxenstuderande.	Delvis uppnått
			Rutiner för att följa upp de studerande som läser med externa utbildningsanordnare.	Delvis uppnått
			Ökade möjligheter att erbjuda interna yrkeskurser.	Uppnått
Komvux svenska för invandrare (SFI)	Andelen elever som avbryter sina studier skall som högst uppgå till motsvarande resultat för riket.	2028	Framtagna och implementerade rutiner för pedagogiska diskussioner med eleverna på SFI för att öka genomströmningen.	Delvis uppnått
			Utökad tillgänglighet till SFI-utbildning genom flexibla upplägg.	Uppnått
			Förbättrad samverkan med andra aktörer för ökad genomströmning.	Delvis uppnått

Område	Långsiktigt mål	Skall vara uppnått år	Kortsiktigt mål	Resultat
Stöd och extra anpassningar för elever	Framtagna och implementerade metoder och arbetssätt för att stödja vuxenstuderande så att de slutför kurser och når godkända betyg.	2025	Kartlagda orsaker till avhopp och utvecklade metoder för att fler elever ska slutföra sina studier	Delvis uppnått
Marknadsföring och uppsökande verksamhet	Den kommunala vuxenutbildningen erbjuder ett brett utbud av utbildningar som är anpassat och marknadsförs till kommunens innevånare.	2025	Plan för marknadsföring och uppsökande verksamhet för den kommunala vuxenutbildningen.	Delvis uppnått
Studie- och yrkesvägledning	Studie- och yrkesvägledning har en framträdande och aktiv roll i relation till individer och samhället i stort.	2026	Kartlagda nya studie- och yrkesvägledande behov.	Uppnått
			Plan för studie- och yrkesvägledande insatser.	Uppnått
Samverkan med övriga aktörer	Framtagen och implementerad plan för samverkan med viktiga aktörer.	2025	Uppnå en aktiv roll i lokala kompetensförsörjningsfrågor.	Delvis uppnått

Område	Långsiktigt mål	Skall vara uppnått år	Kortsiktigt mål	Resultat
Normer och värden	Identifierade förbättringsområden inom värdegrundsarbetet samt framtagen och implementerad plan utifrån identifierade förbättringsområden.	2025	Ökad svarsfrekvens i framtagen enkät.	Delvis uppnått
Elevernas ansvar och inflytande	Framtagen och implementerad plan för aktivt elevinflytande.	2025	Identifierade förbättringsområden gällande aktivt elevinflytande.	Delvis uppnått
			Förbättrade former för att söka upp de elever som läser via andra aktörer.	Delvis uppnått
			Plan för att gynna aktivt elevinflytande.	Delvis uppnått
Trygghet och studiero	Framtagen och implementerad plan för att tillförsäkra alla elever en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.	2026	Arbetsformer för att ordningsregler blir kända för samtliga vuxenstuderande.	Uppnått

Kommande läsårs mål

Nedan redovisas kommande läsårs mål utifrån de områden som lyfts fram i kvalitetsredovisningen.

Område	Långsiktigt mål	Skall vara uppnått år	Kortsiktigt mål
Kommunal vuxenutbildning och lärcentrum	Kommunal vuxenutbildning och Lärcentrum har en aktiv roll i kommunens kompetensförsörjningsplan.	2026	Utvecklade metoder för att skapa kontakter mellan potentiella arbetsgivare på orten och studerande i kommunen.
			Lärcentrum och vuxenutbildningen är en given part i kommunens olika samverkansforum där kompetensutvecklingsfrågor diskuteras
Anpassad utbildning för vuxna	Framtagen plan och genomförande av plan för anpassad utbildning av vuxna.	2025	Kartlagt behov av anpassad utbildning för vuxna i Strömsunds kommun.
Komvux på grundläggande nivå	Ett utökat genomförande av kurser inom komvux på grundläggande nivå.	2025	Kartlagda behov av utbildning och förutsättningar för ett utökat genomförande av komvux på grundläggande nivå.
Komvux på gymnasial nivå	Andelen slutförda kurser inom komvux på gymnasial nivå överstiger resultatet för riket.	2025	Iidentifierade former för att följa upp och stötta elevern i deras studier
			Fler identifierade branscher för lärlingsutbildning och genomförande av utbildningar.
			Ökat antal lärlingsutbildningar för vuxna.

Område	Långsiktigt mål	Skall vara uppnått år	Kortsiktigt mål
Komvux på gymnasial nivå via externa utbildningsanordnare	En minskning av andelen externa utbildningsplatser i relation till de interna inom gymnasiala yrkesutbildningar på komvux.	2025	Plan för uppföljning av resultat och fullföljande av studier bland vuxenstuderande.
			Rutiner för att följa upp de studerande som läser med externa utbildningsanordnare.
Komvux svenska för invandrare (SFI)	Andelen elever som avbryter sina studier skall som högst uppgå till motsvarande resultat för riket.	2028	Framtagna och implementerade rutiner för pedagogiska diskussioner med eleverna på SFI för att öka genomströmningen.
			Förbättrad samverkan med andra aktörer för ökad genomströmning.
Stöd och extra anpassningar för elever	Framtagna och implementerade metoder och arbetssätt för att stödja vuxenstuderande så att de slutför kurser och når godkända betyg.	2025	Kartlagda orsaker till avhopp och utvecklade metoder för att fler elever ska slutföra sina studier
Marknadsföring och uppsökande verksamhet	Den kommunala vuxenutbildningen erbjuder ett brett utbud av utbildningar som är anpassat och marknadsförs till kommunens innevånare.	2025	Plan för marknadsföring och uppsökande verksamhet för den kommunala vuxenutbildningen.

Område	Långsiktigt mål	Skall vara uppnått år	Kortsiktigt mål
Studie- och yrkesvägledning	Studie- och yrkesvägledning har en framträdande och aktiv roll i relation till individer och samhället i stort.	2026	Plan för uppsökande verksamhet och samverkan med övriga aktörer
Samverkan med övriga aktörer	Framtagen och implementerad plan för samverkan med viktiga aktörer.	2025	Uppnå en aktiv roll i lokala kompetensförsörjningsfrågor.
Normer och värden	Identifierade förbättringsområden inom värdegrundsarbetet samt framtagen och implementerad plan utifrån identifierade förbättringsområden.	2025	Identifiera framgångsfaktorer kring värdegrundsarbete och framtagen plan för detta
Elevernas ansvar och inflytande	Framtagen och implementerad plan för aktivt elevinflytande.	2025	Identifierade förbättringsområden gällande aktivt elevinflytande.
			Plan för att gynna aktivt elevinflytande.
Trygghet och studiero	Framtagen och implementerad plan för att tillförsäkra alla elever en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.	2026	Arbetssätt i lärarkollegiet för att skapa trygghet och studiero

Skolchefens kommentar

Kommuninnevånarnas möjligheter via Lärcentrum och kommunal vuxenutbildning har utökats väsentligt under de senaste åren med följden att fler kan söka sig till studier och även studera på hemorten. Ett breddat utbud ger tillgång till kompetens i den kommunala verksamheten men även för näringslivet. Till exempel har man, i egen regi, erbjudit och genomfört när- och distansundervisning inom industri och vård- och omsorg, samt lärlingsutbildning på gymnasial nivå. Det är även glädjande att så många som 136 personer från kommunen har påbörjat högre studier vid olika lärosäten under året och att Lärcentrum genomfört hela 158 tentamen och på så vis underlättat för dessa studenter.

Under året har antalet elever som läser via externa utbildningssamordnare på grundnivå ökat något medan antalet på gymnasial nivå är någorlunda konstant. Här finns en möjlighet att åter förlägga vissa högskoleförberedande kurser vid Hjalmar Strömerskolan för att på så vis behålla den pedagogiska kompetensen om antalet gymnasieelever fortsätter att minska. Dock finns här ett stort behov av flexibilitet som kan vara svårt att bemöta inom ramen för övriga kurser på gymnasienivå.

Antalet elever som studerar inom SFI är ungefär som under föregående år. Andelen av dessa som avbrutit kurs är fortfarande betydligt högre än i riket och anledningen till detta kan vara av varierande slag. Bekymmersamt är dock att endast 26% av deltagarna i Strömsunds kommun avslutat kurs med godkänt betyg medan rikets andel ligger på 51%. Här finns utrymme för utveckling för att öka genomströmningen så att fler elever ges möjlighet till vidare studier eller till yrkesverksamhet.

Flera lärosäten och universitet har upptäckt möjligheterna med så kallade decentraliserade utbildningar och via Lärcentrum finns till exempel både möjlighet att studera till sjuksköterska och arbetsterapeut. Önskvärt vore dock att de olika lärosätena kunde enas om formen för detta arbetssätt så att Strömsunds kommun ännu bättra kan bemöta de krav som ställs. I dagsläget ser det väldigt olika ut mellan olika lärosäten vilket kan förbrylla både anordnare och studerande.

Samarbetet med Akademi Norr ger ytterligare möjligheter och dessutom har deras nyligen utgivna rapport Hållbar kompetensförsörjning i norra Sverige gett en bild av kompetensbehovet framåt i Strömsunds kommun samt i andra inlandskommuner. Rapporten visar resultatet och analysen av Akademi Norrs kartläggning, både gällande företagens och kommunernas kompetensbehov. Insikterna kan användas för att identifiera brister och utveckla nya utbildningar och insatser som matchar kompetensbehoven. I rapporten betonas även regional samverkan för att på så vis skapa kostnadseffektiva och omfattande utbildningsinsatser. Akademi Norr har även genomfört aktiviteter för att få flera att lockas till studier. Marknadsföringsarbetet är viktig även inom utbildning för vuxna.

Lokalt är samarbetet inom till exempel Teknikcollege samt Vård- och omsorgscollege viktiga forum för att erhålla kunskap om behov av kompetensförsörjning inom offentlig verksamhet och näringsliv. Lärcentrums och vuxenutbildningens roll behöver ytterligare formaliseras och vara en given part i kommunens olika forum där kompetensförsörjningsfrågor diskuteras. Genom att skapa kontakter mellan potentiella arbetsgivare på orten och studerande i kommunen kan Lärcentrum och vuxenutbildningen ha en än mer aktiv roll i kommunens viktiga kompetensförsörjningsarbete.

Projektet Språket på jobbet har fortsatt under 2024 och detta i i samverkan med vård- och socialförvaltningen, Arbetsmarknadsenheten och HR-avdelningen inom Strömsunds kommun. Att få fler medarbetare med ett annat modersmål till sysselsättning inom vården är en viktig kompetensförsörjningsfråga och språket är en viktig del för att nå hög kvalitet. Även arbetet inom det så kallade Äldreomsorgslyftet har fortsatt under året då det är centralt för kvaliteten och säkerheten inom äldreomsorgen att personalen har rätt kompetens. Båda dessa insatser bidrar väl till välståndet i vår kommun och bör naturligtvis fortsätta.

Studie-och yrkesvägledning är, förutom att vara ett lagkrav inom kommunal vuxenutbildning, också en mycket viktig del för att möjliggöra individuell utveckling. Förutom vägledning och individuella samtal genomför studie- och yrkesvägledaren olika informationsinsatser, granskning av betyg och behörigheter samt övrig studieplanering för de olika individerna. Studie- och yrkesvägledning för vuxna har en central roll i vår samhällsutveckling.

Från och med 2025 gäller det regionala samverkansavtal som tecknats inom lagstiftningen för Planering och dimensionering av gymnasial utbildning för bättre kompetensförsörjning. Lagen ställer nya krav på kommunerna att samverka med andra kommuner. Inom avtalsområdet ska både elevernas efterfrågan och arbetsmarknadens behov vägas in när yrkesutbildning planeras och erbjuds. Avtalet ger även eleverna möjlighet att fritt söka till de yrkesutbildningar inom komvux som erbjuds i det primära samverkansområdet. Detta innebär bland annat att prioriteringsordningen vid urval utgår från det primära avtalsområdet och inte utifrån kommunens egen prioriteringsordning. Hur det kommer att påverka Strömsunds kommun är i dagsläget något osäkert.

Bedömningen är att det i många delar bedrivs en mycket bra verksamhet i den kommunala vuxenutbildningen i Strömsunds kommun. Verksamheten har stärkt sitt arbete med att fokusera på långsiktiga mål och delmål för kommande läsår vilket också kan ses i årets kvalitetsredovisning. Av biträdande rektors sammanställning framgår att av de 22 kortsiktiga mål som satts upp för året har endast ett inte nåtts. Fem av målen har uppnåtts medan resterande del är påbörjade och till viss del även uppnådda. Arbetet mot de långsiktiga målen är alltså i hög grad aktivt och fortsätter.

För att återknyta till de senaste årens goda utveckling inom Lärcentrum och kommunal vuxenutbildning så framstår det klart att det varit betydelsefullt att en biträdande rektor har haft detta som sitt huvudsakliga uppdrag och att det funnits en rutinerad person på plats som ansvarat för studie- och yrkesvägledning. Nu stundar pensionsavgångar och de ekonomiska förutsättningarna för att fortsätta med samma uppställning på plats är inte görlig. Förhoppningen är dock att möjligheten ska återkomma i framtiden. Detta för att Strömsunds kommun på bästa sätt ska ta till vara på de tillfällen som erbjuds för att öka våra vuxna invånares kompetensnivå och möta de stora utmaningar med kompetensförsörjning som vi har framför oss, både inom offentlig och privat verksamhet.

Anna Backman Wikström